

TELEGRAFULU ROMANU.

Nr. 16. ANULU XVIII.

Telegrafulu este de done ori pe septemana: joi'a si Duminica. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la expeditura foiei pe afara la c. r. poste, cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate catre expeditura. Pretulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. iar pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

ru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. era pe o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pe anu 12 pe 1/2, anu. 6 fl. v. a.

Inseratiile se platescu pentru inteia ora cu 7. cr. sirulu, pentru a doua ora cu 5 1/2 cr. si pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Sabiu, in 22 Februaru (6 Mart.) 1870.

144 Léra si léra industria.

Precându noi trebuie se urmarimu ce se intempla cu ministeriulu cis- si transilvanu, cu cestiunea diferentiale intre ministri de finantie din ambe jumetatile imperiului, cu cestiunea provincialisarei confinielora militari, cu impacarea bochesiloru, cu bugetele din diet'a Ungariei, cu programele politice ce aparu si pre la noi, dara dupa cum cetimu sa confisca si apoi pre urma se reproducu dupa alte durnale, — cu unu cuventu, pre cându trebuie sa stámu cu ochii atintiti la cele ce se intempla in sferele politice: suntemu asiá de distrasi, încátu nu observámu, ca acei ce suntu inzestrati cu barbati si mai politici de cum ne amu puté laudá noi, avendu destui si pentru alte trebi, inaintéza mereu, facu reuniuni si societáti, unde stringu averi insemnate si se pregatescu de lupta pre terenulu stárei materialu, încátu in o buna diminetia ne vomu tredi departati dela locurile cele mai favorabili pentru afaceri de comerciu si industria, dupa inceperea circulatiunei locomotiveloru, crucisii si curmedisii prin tier'a nóstra.

In celu dintáiu numeru alu nostru din an. acest'a amu laudatu indreptarea atentiunei nóstre asup'a ramuriloru sociali de cea mai buna, fertile politica pentru noi. De atunci inse nu amu mai auditu mai nici o voce, carea sa nevina intr'ajutoriu si se spriginésca séu se combata opiniunea nóstra. Dóra nu va fi nepasarea nóstra de vina, ci preocupatiunea cu cele per escelentiam politice, cari facu se amutiésca alte afaceri.

Ne tienemu dara de detori'a strinsa, de a reveni cu ocasiunea acest'a asup'a unei párti din cele ce amu atinsu in frulu nostru citatu si se ne intrebámu, ca óre se face ceva pentru latirea industriei intre románi?

Precátu putemu sci, se face, dara se face préputienu. Sporiulu mai nu se póte observá, cu tóte, ca tempulu este totu mai neasteptatoriu, pare ca grabesce momentele, cându va se ne strige unu infioratoriu: „Pré tardiu!“

Si felulu acest'a de intreprinderi nu ne pune inainte atátea greutáti, cá d. e. ajungerea la deregatori, unde pre lángra greutáti mai multoru limbi, respecte de nationalitate, se mai adange si spesele cele mari si indelungate, cari se receru, pâna cine-va numai se vede odata pregalitu cum se cade. Acestu feliu cere mai multu vointia de a imbratisia cutare séu cutare meseria si apoi, ori-cátu de seracu aru fi individulu, in restempu de celu multu patru ani, devine omu neatemporiu, carele singuru póte se castige, si mai tardiu, dupa óresi-care perfectiunare si cunoscentia de lume, póte deveni cu totulu omulu seu si totu-odata si cetatienu alesu alu statulu.

Fiindu ca inaintarea, déca e se fia a unei tieri in genere, trebuie se fia a tuturoru locuitoriloru in mesura egale, e detori'a si a nóstra a romániloru sa grigimu de proportiunea stárei materialu a tierii nóstre. Pentru ca se dicemu, ca acum nu grigimu, ci ne restringemu la ceea ce amu invetiatu dela mosii si parintii nostri — máne poimáse vomu vedé ca prin acést'a indiferentia, noi amu datu unu contingentu insemnatu de simpli lucratori cu pálmile la altii, cari altii voru veni din straietate si voru folosi aceea ce noi prin silinti'a nóstra trebuia sa invetiámu, sa ni castigámu si sa folosimu.

Pare ca vedemu de acum, cum se voru asiédiá strainii pre la punctele cele principale ale drumuloi de feru, pre stradele cele mai insemnate ale orasieloru si orasieloru tierii; cum cu productele din silinti'a loro industriale voru respinge de pre locurile acele pre acei ce voru preferi a stá cu mánele in sinu, pâna cându locomotivele voru siuierá in susu si in josu dealungulu si latulu tierii in

tóte pártile. Indigenii voru deveni palmarii celoru strainii; ei le voru cará numai uneltele la lucru séu mijlócele de traiu din unghiuile, unde se voru vedé respinsi, si aceste lé voru face pentru unu pretiu, care abiá sa le remunerereze ostenele loru.

Sa avemu asiá dara cu totii de grigia cá priosulu puteriloru de lucru dela tiera se nu se mai sporésca spre a deveni unu ploretariatu superfluu si pentru tiera si pentru orasie. Se avemu de grigia se imbratisieze cátu de multi industria, carea apoi invetiendu-o se nu faca din ea numai unu mijlocu de traiu din mána in mána, ci se o cultiveze de asiá, încátu se fia in stare acei ce o imbratisieza cá la tempu sa o pota purtá si in stabilimente si intreprinderi mai mari.

Acést'a póte servi de unu avisu cu deosebire pentru educatoriul poporulu nostru. Ei se puna temeiu placerei cátra imbratisierea industriei si totu ei se arunce in inimile cele tinere si sementi'a pentru nisuinti'a intreprinderiloru, cari cu tempulu se póta corespunde cerintieloru ce le va aduce schimbárele sociali cu sine.

Nici o ocasiune nu trebuie trecuta cu vederea, in carea directiunea acést'a de idei sa nu se expandésca in poporu, atátu in generatiunea tinera cátu si in cea de etate inaintata, carea inca e chiasmata a dá spriginulu seu la realisarea ideiloru acestora.

Punerea in lucrare a acestei opere carea e si umana dara si cea mai nationala aru fi demna de o deosebita consideratiune, dupa impregiurárele locuitoriloru tierii. Pána la o apeliare a acestei'a, va fi bine cá se fia auditu si bine primite cele de mai susu, încátu in scurtu sa ne putemu bucura de unu inceputu si mai energicu de cum e pâna acum. Atunci modalitatea cum sa se puna ideile de mai susu in lucrare va fi si mai lesne de aflatu, pentru ca ea se va oferí de sine pentru cei mai multi, dara ea va fi si mai curendu bunu comuna alu multora, pentru ca va fi si cine se o imbratisieze.

Eveneminte politice.

Diet'a Ungariei ne infatisieza unu numeru de lupte parlamentarie, la cari putinii románi ce se afla acolo iau parte laudabile. Raporturile publicate si din partene dau o mica icóna despre luptele aceste, cetitorii din acele putiene cuvinte si pota intregi icóna pre deplinu.

Alte eveneminte momentóse din lántrulu imperiului, pre cari se nu le fimu amintitu, pâna in momentele cându scriemu aceste, nu cunóscemu.

Din afara inca vinu fórté putiene sciri, pare ca a intratu o stagnatiune in viat'a politica. Parlamentulu federatiunei nordice a votatu delaturarea pedepsei de mórté cu 118 contr'a 81 voturi. Bismarck a aparatu tienerea pedepsei dara fára resultat. Incátu este acést'a unu evenimentu politicu ne va aretá purtarea cancelariului, carele s'a camstricatu cu partid'a nationale-liberale nemtiésca prin refusarea de a primí Marele ducatu Baden in federatiune. Sa credemu ca de aci nu va resultá o crisa pentru federatiunea germána de nordu, pentru ca nationalii-liberali sciu ca au inca lipsa de capacitate a cancelariului loru.

In Franci'a mergu lucrurile spre liberalismu cu pasii cei mai gigantici. Imperatulu mai ca nu are alta de lucru decátu sa scrie, sa vorbésca cuvinte de multamire cátra ministrii sei, cari mergu pre acést'a cale fára a pregelá ce-va.

In Rom'a stau lucrurile rea pentru curia. Cardinalulu Rauscher se dice ca a spriginitu fórté energicu admonitiunile lui Beust depuse intr'o depesia si adresata curtiei din Rom'a. Si déca cur-

tea papale nu se va intórce dela ideile de carea se póta acum, inca in decursulu lunei acestei'a episcopii din Austro-Ungari'a parasescu Rom'a si vinu a casa.

„Gazet'a de Coloni'a“ are o corespundintia din Parisu, dupa carea afirma, ca in tempulu din urma Franci'a s'a intorsu cátra Russi'a si cu deosebire in afacerea de pasciune intre Turci'a si Muntenegru va merge Franci'a mána in mána cu Russi'a contra Austriei.

Camer'a Romaniei a verificatu alegerea principelui C u z 'a si l'a si incunoscintiatu despre acést'a. Aseptámu cu incordare sa vedemu déca alesulu primesce mandatulu.

Diet'a Ungariei.

In siedinti'a din 24 Febr. predau, dupa autentizarea protocolulu, deputatii H. R ó n a y , L. P a p u , L. D o b s a si T. V i d a t s petitiuni. Cas'a trece apoi la desbaterea speciala despre bugetulu ministeriului de culte si instructiune publica. Pentru titlu I, „administrarea centrale“, suntu preliminari 244,725 fl. Comisiunea financiale propune a se dá amplotiloru dela oficiolatele auxiliare o léfa egale cu a amplotiloru dela celelalte ministere, ce involvéza o stergere de 900 fl.; si asiá recomanda casei pentru administrarea centrala votarea a 243,857 fl.

Lui C. S z a t h m á r y i se pare sum'a acést'a, in proportiune cu bugetulu intregu a acestui ministeriu prea mare, cu atát'a mai multu cu cátu administrarea centrale a acestui ministeriu nu produce resultat insemnat; dreptu aceea sa se pune cá amplotiati dela administrarea centrale sa se considere, pâna la organizarea definitiva a ministerieloru, de provisorii si sa li se abróge dreptulu de pensiune.

I. S c h w a r z dechiara numerulu amplotiloru de prea mare, impartirea oficioloru de nepractica, si calificatiunea amplotiloru de defectuosa. Aru fi bine cându s'aru introduce, in privinti'a calificatiunei, esamenele, cându s'aru reduce numerulu amplotiloru si cându banii crutiati in modulu acest'a s'aru folosi spre trebi scolare. Afacerile cultului sa se desparta de ale instructiunei si sa se repartia duoru ministrii diferite infiintiánde.

Ministrulu E ö t v ö s obsérva si dechiara odata pentru totu deun'a ca viitorulu unei natiuni depinde singuru dela prosperarea culturei si ca fiindu de acést'a convicciune firma, trebuie se lucrámu spre acestu scopu din resputeri. Unu poporu inse nu póte ajunge in momentu culmea culturei europene cu deosebire, cându are a se luptá cu pedeci asiá imense dupa cum are alu nostru. Ce se tiene de numerulu amplotiloru, recunósce ca e pré mare si promite alu reduce, unde va fi cu putintia.

Referentulu C a u t z recomanda casei proiectulu facutu din partea comisiunei.

In afacerea acést'a mai vorbescu S i m o n y i , T i s z a , P. H o f f m a n n , S i r i z o n t á g h si I. S z l á v y ,

Votándu-se se respinge propunerea lui S z a t h m á r y si se primesce proiectulu comisiunei.

Cas'a apróba dupa aceea deosebitelu rubrici si votéza pentru titlu I 243,857 fl.

Titlu II „scopii bisericesci“ e preliminaru cu 290,000 fl. si anume pentru biseric'a gr. cat. 99,000 fl. pentru bis. evangelica de conf. A. 36,000 fl., pentru bis. ev. de conf. hel. 65,000 fl., pentru bis. gr. or. 80,000 fl., pentru bis. unitara 5000 fl., pentru cea israelita 5000 fl.

Comisiunea financiale nu consiente cu principulu, de a se subventiuná biseric'a din partea sta-

fului, de ore ce inse pana acum'a la noi nu s'a rupta referinta intre statu si biserica, recomanda pentru anulu c. votarea sumei preliminate.

P. Nyáry combate titlu'a a II din bugetulu ministerului de culte si propune, ca aceea sa se transpuna din ordinariu in extraordinariu.

Ministru'l Eötvös tiene ignorarea recerintieloru bisericesci din partea statulu de celu mai bunu sistem; trebuie inse se consideramu cu privintia la titlu'a II premisele si relatiunile de fatia; e probabil, ca statulu se ajute confessiunile care pre langa tote nisuintele nu-si potu acoperi spesele confessionali, de ore-ce la noi biserica are missiunea de a lumina si cultivá.

G. Simay pretinde cá biserica arméno-catolica din Trannia sa se subventioneze cu 12,000 fl.

L. Szilávy observa ca la repartirea titulei II s'au luat in consideratiune numai confessiunile lipsite si ca armenii din Trannia nu sunt sermani si prin urmare si potu acoperi spesele bisericei lor.

Babesiú propune ca biserica gr. or. sa se subventioneze, luându-se in consideratiune seracia cea mare a acestei biserice, cu 120,000 fl.

L. Mócsáry dice, ca cine voiesce a avé preotu, se-lu si salariseze si cine voiesce a avé biserica, se o cladéscu din mijloce proprie; densulu dorese ca titlu'a II sa se stérge cu totulu.

In caus'a acést'a mai vorbescu Halász Berzenczy si Tisza.

Mocioni si Miletics spriginescu propunerea lui Babesiú.

Votându-se se primescu propunerea lui Nyáry, adeca titlu'a II sa se transpuna in extraordinariu. Amendamentulu lui Babesiú se respinge.

Urméza titlu'a III, „directiunea generala a instructiunei“ preliminarata cu 274,000 fl.

Comisiunea financiale recomanda stergerea a 40,000 fl. din 80,000 fl. menite de spese pentru caletori'a inspectoriloru scolari si recomanda asiá dara votarea a 234,000 fl.

P. Hoffmann tiene institutiunea inspectoriloru superiori scolari de superflua. In intelesulu acéstui'a vorbescu si E. Simonyi si propune stergerea a 28,000 fl. preliminaratii pentru inspectorii supremi scolari.

Se incinge o desbatere in caus'a amintita, la care iau parte I. Schwarz, min. Eötvös si altii.

Se votéza si se primescu sum'a preliminarata pentru inspectorii superiori scolari.

La 2 ore se incheie siedinti'a.

In siedinti'a din 25 Febr. se trece, dupa finirea formaliloru, la ordinea dilei, la care e: con-

tinuarea desbaterei speciale despre bugetulu ministerului de culte si instructiune publica.

Se cetesce titlu'a „censori scolari“ preliminarata cu 234.000 fl.

E. Hrabár dorese ca in tote comitatele sa se denumésca censori scolari.

A Szilády polemiséza contr'a ministru'lui Eötvös, care a afirmatu, ca in Ungaria descresce interesarea pentru instructiunea populara.

Dupa o scurta desbatere se votéza diferitele subdespartimente a acestei titule.

Urméza titlu'a IV, institute de invetiamentu preliminarata cu 887,000 fl.

La rubrica I, universitatea, preliminarata cu 89,000 fl. se incinge o desbatere mai lunga, la care iau parte Ghyczy, min. Eötvös T. Hoffmann, si Henszlmann.

I. Schwarz presinta unu proiectu in urm'a carui'a sa se suspenda la universitate tacselle pentru prelegeri si rigoroze.

Ghyczy propune, ca cas'a se esmita o comisiune de 7, carea se esameneze starea averei, ce posedé universitatea.

P. Csathmáry dorese infintiarea unei catedre pentru homöopathia.

Propunerea lui Ghyczy se primescu.

Siedinti'a se incheie la 2 ore.

In siedinti'a din 26 Febr. trece cas'a indata dupa autenticarea protocolulu la ordinea dilei, la care e continuarea desbaterei despre propunerea lui Szathmáry, privitoria la infintiarea unei catedre de homöopathia la universitatea din Pest'a.

Dr. I. Szabó combate proiectulu lui Szathmáry si provóca in fine cas'a, a scapá universitatea de pericululu, cu care o amenintia propunerea lui Szathmáry.

In intelesulu propunerei lui Szathmáry mai vorbescu G. Várady, V. Bogdanu, L. Salamón, E. Zsedenyi, L. Halász, Covács si Tisza.

B. Fr. Podmaniczky dice: prin homöopathia crutia poporulu bani si tempu; nimic'a mai naturale, decât a o spriginí cá reprezentanti ai poporulu, déca i e folositoria.

P. Király spriginescu proiectulu lui Szathmáry si dice: e adeveratu, cá medici s'au pronunsiatu totu-dénn'a in contra homöopathiei, inse densii se tienu mai toti de sistem'a cea vechia.

I. Prik dorese, cá medicii se nu fia temerea familiiloru si de aceea spriginescu propunerea lui Szathmáry.

Se votéza si se primescu propunerea lui Szathmáry cu majoritate absoluta.

Despartimentulu „preparandi'a profesoriloru“ preliminaratu cu 24,000 fl. se cetesce si votéza.

Marcu Ulpiu Traianu, mai numitu si Crinitulu, fu celu dintaiu imperatu romanu de origine straina Romei. Elu s'a nascutu in Italia, aprópe de Sevilla, la 18 Septembrie anulu Romei 806 iéra anulu mántuirei 53, dintr'o familia vechia, reputata prin valórea si onestitatea membriloru ei, nu inse nobile dupa cum erá privita nobleti'a romána, pentru ca abia tatalu lui Traianu a fostu celu antaiu din némulu seu care s'a onoratu cu revestirea demnitátiiei de consulu.

Traianu facú cele d'anteiu campanie cu tatalu seu. A fostu numitu pretoru in anulu 86 si consulu pentru prim'a óra in anulu 91.

Domitiano l'a tramisu anteu in Spania si apoi l'a chiamatu inderetu cá se ilu pornésca cu legi-ónele in Germania, unde turburárele amenintiau imperiulu. Traianu desfasura in Germania atáta capacitate intelectuale, asiá mare valóre de arme încátu Nerva care ormá lui Domitiano, ilu adópta cá succesoru alu seu la imperiu, ilu creá cesaru, ilu numí generalu, imperatoriu si-i dede puterea tribunitiara.

Traianu erá la Colonia cându i se facú cunoscutu mórtéa lui Nerva, in anulu 98, si fú indata recunoscutu de cátra poporu si de cátra legiáne imperatu.

In anulu urmatoriu 99, Traianu intra in Roma si impartí gráne si bani poporulu. In anulu 101 Traianu se puse in capulu legiáneloru si porní din Roma cá se respinga navalirile daciloru, cari prapadéu provinciile románe de pre drépt'a Dunárei, si ca se silésca pre Decebalu se renuncie la tributulu ce-i platéu románii inca din timpulu imperatíei lui Domitiano.

In prim'a espeditiune invingendu pre Decebalu,

Asupr'a despartimentulu „politechnica“ preliminaratu cu 82.832 fl. se incinge o desbatere mai lunga.

E. Ivánka si motivéza propunerea facuta in caus'a politechnice inainte cu vre-o câte-va septamáni. O politechnica buna e pentru Ungaria o conditiune de viétia; dupa cum e de fatia, nu coresponde recerintielora.

Min. Eötvös promite, ca va presentá casei, dupa finirea desbaterei bugetulu, unu proiectu in afacerea aceea.

I. Schwarz propune casei suspendarea tacselor pentru prelegeri.

In siedinti'a din 28 Febr. se cetesce si autentica protocolulu siedintíei premerse, si apoi se trece la ordinea dilei la care sta: continuarea desbaterei speciale despre bugetulu ministerului de instructiune.

Se votéza diferite rubrice, si se cetesce si rubrica 4, „academia juridica din Sabiu“ preliminarata cu 17.550 fl.

Berzenczy intréba pre ministru'l, din ce caus'a se propune la academia din Sabiu in limb'a germana?

E. Szentpöly presinta unu proiectu de conclusu, in urm'a carui'a se insarcinéza ministru'l de instructiune a propune casei unu proiectu de lege despre reorganizarea politechnice.

St. Patay interpeléza pre ministru, adeveratu e, ca in Sabiu se propune numai in limb'a germana?

Min. raspunde, ca tote studiele se proponu in limb'a germana, inse au facutu pasi cá dreptulu magiaru sa se propuna in limb'a magiara.

Hodosiu propune, ca la tote academiile din Trannia sa sa propuna, in limb'a germana, magiara si romána.

Dr. I. Szabo pretinde pentru toti profesorii dela academiile din Sabiu si Clusiu si dela scóla de medico-chirurgia totu din Clusiu o léfa de 1500 fl.

Cas'a scurta continuarea desbaterei votându pentru academia din Sabiu 17,500 fl., pentru acad. din Clusiu 14,600 fl. si pentru institutulu de medicina si chirurgia din Clusiu 21,360 fl.

Dupa votarea acestei rubrice presinta S. Popu unu proiectu, in urm'a carui'a sa se cladéscu in Siomcut'a-mere unu gimnasiu de statu romanu.

S. Popoviciu se provóca la legea pentru nationalitati care determina, ca tinerimei studióse pre la gimnasia sa i se dé ocazione a-si studiá limb'a materna, presinta deci unu proiectu de conclusu, cá cas'a se insarcineze spre ministru'l a lucrá conformu acestei legi. (Va urmá.)

FOISIORA.

Statua lui Traianu.

Cea mai renumita statua de marmura a imperatulu Traianu, reprezentandu de doué ori natur'a, tienendu in man'a drepta sabi'a si in man'a stanga unu volumenu; cuirasatu si cu tog'a drapata pre braciulu stangu; statu'a cea mai frumoasa a imperatulu Traianu, din museulu Florentiei, luata prin fotografia si apoi litografata cu unu norocitu succesu, se afla de vendiare la administrati'a „Trompetei Carpatiloru.“

Pentru doi sfanti numai póte avé cine-va acést'a pretiósá imagine, scumpa fia-cáruí románu, reproducu cu arta in marimea ordinara a tablouriloru.

Nu scimu ce amu poté recomandá mai bine spre ornamente de muri interiori de comuna atátu urbana cátu si rurale, de scóle si de ori ce locu unde se aduna románi, de cátu acést'a litografia a celei mai perfecte statue a imperatulu Traianu, din câte au remasu ale patronulu nosrru pana la noi.

Recomandamu dara, si cá idea si cá ornamentu, imaginea marelui Traianu totoru romániloru de ori ce opiniune sociale seu politica aru fi, cum si de ori ce stare in societate.

Se depune din acést'a litografia, la tote biurourile telegrafo-postali, precum si la tote librariile, spre a se vinde, in tote pártile Romaniei, totu pre doi sfanti exemplariulu, din care pretiu se voru oprí tacselle legiuite postali.

Acestu pretiosu odoru l'a adusu in Romania d. Ioanu Polescu, administratorulu jurn. „Trompet'a Carpatiloru“, in tom'a acést'a, cu ocaziunea caletoriei sele prin Italia.

Traianu i impuse aspre conditiuni de pace, pre cari Decebalu le primí; dara indata dupa tragerea lui Traianu le calcá, facendu si mai mari rele provinciiloru de pre drépt'a Dunarei. Traianu dupa ce triumfá pentru prim'a óra in Roma in anulu 103, se intórse asupr'a daciloru si pana la finele anulu 105 nimici pre Decebalu cu tote puterile lui. Decebalu se sinucise si tota tier'a lui, Dacia, devení provincia romana sub nume de „Dacia traiana“, ronduita intre provinciile Augustului.

In aceeasi epoca Corneliu Palm'a, guvernatoriu alu Siriei, reduse asemenea Arabi'a in provincia romana.

In anulu 106 Traianu se intórse in Roma, triumfá pentru a dou'a óra si incepú mari si varie constructiuni, intre cari si colón'a traiana, pre care se arata tote episódele resbóteloru sele contr'a daciloru, despre cari episóde nici unu istoricu de ai lui Traianu, din cáti au pututu parveni pana la noi, nu face nici o mentiune. Colón'a traiana se sferí si se dedicá in anulu 113.

Traianu a fostu numitu consulu de síese ori si i s'au preluncitu consulatele; a primitu titulu de germanicu inca trairdu Nerva; titulu de dacicu la 103, dupa primulu seu resbelu contr'a daciloru, si titulu de parthicu la anulu 116, si a muritu la Selinont'a in Cylicia in anulu 117, dupa o imperatia de 19 ani si lasandu reputatiunea de unu principe dintre cei mai perfecti, care au onoratu vre-odata vre-unu tron. Elu a fostu primulu imperatu, carui'a románii i-au datu magnificulu titlu de „optimó principi.“

De sub Predelu. In nr. 4 al „Telegrafului Romanu“ am publicat un articol, in carele departe se amu vre-o intentiune indreptata asupra cuiva sau asupra la ceva. Unu domnu invetiatoriu din Treiscaune pasiesce in nr. 12 alu acestei-a-si foi si afla de bine a se face apologetulu dlui prot. Ioann Petricu. Sum convinsu, ca sum de acordu cu dlu protopopu respectivu candu sustientu, ca apologia e de prisosu. Eu amu desfasiatoru o impregiurare, carea merita atentionea romanilor si credu ca nu amu fostu pre sangvinicu candu amu aretat lips'a de spriginu imprejuratiunii nostri din Treiscaune, o impregiurare, carea nici dlu invetiatoriu nu o contesteaza. Ací este cestiunea, lips'a de spriginu, si putenele mijloce de care dispunu acei omeni spre a-si intari fortiele lor spre o duravera viatia intre elementele ce i incungiora.

Cum ca dlu protopopu susunumitu a facutu totu ce a pututu nu trebuie se ne spuna dlu invetiatoriu, caci o scimu si noi si D-dieu se lu tiena inca indelungu, caci credemu ca va mai face. Dara pana se avemu preoti si invetiatori salarisati cu eate 3—400 fl. celu putientu, ca se nu i perdemu si pre cari li avemu, mai este inca. 2461 fl. e o suma frumosa, dara sum'a acest'a abia aru satisfac ca venitu anuale dela unu capitalu coresponditoriu, tote bisericile si tote scolele de prin satele Treiscaunelor, locuite de romani, dara nu ca capitalu impartitu intre atatea scole si biserici. Scopulu meu cu propunerea mea era altulu, era a erui unu mijlocu mai siguru in efectele sele, caci si mai in graba realizabile. Audiamu pre multi din Romani ca aru fi decisi a spriginu din tote puterile o intreprindere de felulu acest'a; ei petrecu cate trei luni ver'a in Trei-Scaune, ia recercatu cine va ca sa-si pota realisa dorint'a de a contribui?

Ne marginimu a dice, ca insusi dlu invetiatoriu inca arata in scrierea sea campulu de lucratu si lips'a de lucru pre acestu campu. Nu pote fi verb'a dara de imputare din partea mea, ci numai de indigitarea unui modu, prin care se acceleramu ajutorulu, pentru ca pericolulu e mai amenintia ori ca in alte parti unde lucrurile se pota succede in pasu si ordinu regulatu.

Senatul scolastic din comitatulu Dobacei.

(Capetu.)

Titu Gheaj'a ia cuventulu urmatoriu: „Magnifice dle inspectore si presiedinte! si venerabilu senatu scolariu!

In numele romanilor acelor'a din acestu comitatu, pre cari amu onore a-i representa, mi iau voi'a a face o interpelatiune si propunere:

La siedinti'a constituenta a acestui senatu s'au fostu recunoscutu si observatu dreptulu, ce li compete romanilor din acestu venerabilu senatu prin aceea, ca insu-si magnificentia sea dle inspectoru si presiedinte au provocatu atuncea pre venerabilu senatu, ca se-si alega doi protocolisti seu notari ai siedintieloru, dintre cari unul pentru ducerea protocolulu in limb'a romana, Alegerea atuncea s'au facutu, iera protocolulu in limb'a romana pana astadi nu s'au mai ivitu. (Presiedintele ilu intrerupe, punendu pre mesa protocolulu in limb'a romana, spunendu, ca l'au primitu prin posta si dicendu, ca in urm'a acestei deslusiri pote va afla vorbitoriulu de prisosu a mai vorbi.)

Vorbitoriulu in se continua: „Me rogu, magnificentia vostra, despre acest'a nu amu sciutu nemic'a, atat'a sciu ca la timpulu seu, atunci candu s'au cettu si verificatu protocolulu in limb'a magiara, celu in limb'a romana nu au fostu; de atunci incóce la adresarea mea din vre-o doue renduri catre d. protocolistu romanu in privint'a acest'a amu primitu respunsulu, ca inca nu l'au facutu. Mi s'aru pute objectiona, ca de ore ce dlu protocolistu magiaru la cererea sea — avendu se plece in graba — s'au dispensatu pentru aceea siedintia de sarcina sea ca protocolistu, si asi'a au remasu ambele sarcini pre celu ce ave se duca protocolulu in limb'a romana, caru'a lipsindu-i timpulu fisicu, i aru fi fostu imposibile a le face amendoue, si asi'a l'au facutu numai in limb'a magiara. Primescu de buna acesta objectionare, dara vreu se credu, ca s'aru fi pututu intocmi lucrulu asi'a, incatu sa se fia satisfacutu in ambele parti, pentru ca acestu senatu numera mai multi venerabili membrii, cari aru fi potutu se suplinesca pre d. protocolistu absentu, si se

nu remana sarcina pre unulu *). Ce aru fi disu si ce aru fi facutu, me rogu, venerabilulu senatu, candu s'aru fi concepatu si s'aru fi facutu, din caus'a scurtimei timpului fisicu, protocolulu numai in limb'a romana? — CREDU TARE, ca nu s'aru fi multiamitu. Pentru aceea me rogu, ca venerabilulu senatu se binevoiesca a lua in companire ecuitatea, care dice, ca ce tie nu-ti place, altui'a nu face!

Presiedintele intrerupendulu: „Dupa cum amu priceputu d. vorbitoriulu arunca asupra acestui senatu ca nu aru fi luatu cu seriozitate lucrurile; acest'a ca presiedinte o respingu si provocu pre dlu vorbitoriulu si membru alu acestui senatu la ordine!

Vorbitoriulu raspunde: Me rogu, se fia bine priceputu! Nu sciu se fi disu seriozitate, ci ecuitate, nu amu intentiune de a vatemá pre nime, ci intentiunea mea e cea mai buna, cea mai curata, de a charifica lucrulu, e tocmai indreptata spre usurarea resolvirei problemei acestui venerabilu senatu. Me rogu dara se fia ascultat pana la fine!“ apoi continua: —

„In urm'a celoru espuse considerandu ca numai intielegenduse imprumutatu unii cu altii, membrii acestui venerabilu senatu se pote face vre-unu pasu siguru spre resolvirea problemei sele celei atatú de dificile, care este reversarea luminei la poporu, intre care romanii facu unu numeru considerabilu in acestu comitatu;

Considerandu ca dupa natura si compusetiunea acestui venerabilu senatu trebuie respectatu dreptulu ce li compete romanilor dupa legea de nationalitati si limbi;

Ca sa nu se para ca romanii din acestu comitatu nu sciu pretiu si se folos drepturile ce li le da lorule legea si sa se dica despre ei, ca cine nu scie pretiulu putientulu, nu este demnu de multu, indrasnescu a propune:

1) Ca protocolulu sa se duca totu deun'a si in limb'a romana intocmai ca si celu in limb'a magiara; iera candu s'aru mai ivi de aci incolo casuri, ca vre-unulu dintre dd. protocolisti se fia impeditu dela implinirea datorintiei sele, sa se faca o astfelulu de dispositiune, ca protocolulu sa se pota ceti totu-si si in limb'a romana;

2) Ca magnificentia sea d. presiedinte se faca pasii necesari la inaltulu ministeriu reg. ung., ca instructiunea pentru senatul scolariu se o capetamu si in limb'a romana; precum si ori ce ordinatiuni privitorie la acestu senatu sa ni se redeie de aci inainte si in limb'a romana.

Presiedintele si inspectorulu raspunde, ca densulu au provocatu in siedinti'a prima pre senatu, ca sa suplinesca care-va dintre membrii pre protocolistu magiaru, si deca nu s'au afletu nimenea, si au remasu lucrulu pre protocolistulu cest'a-laltu, carele au si primitu asupra-si, ce era se faca alt'a. — Incatu-i pentru instructiunea amintita, scie ca au inceputu a se tipari si in limb'a nostra, si crede, ca pana la siedinti'a fitorie o va pute impartii intre membrii romani si in limb'a romana; asemenea se va ingrigi si pentru redarea ordinatiuniloru in limb'a romana.

Cu acestea se inchie siedinti'a.

—O—

„Dela comisariulu reg. pentru Transilvania. 323 pr. 1870/C. R.

PROVOCARE

catra soldatii esiti din servitiulu militaru, pentru intrarea voluntaria la gendarmeria provinciale transilvana.

De ore-ce in statulu de gregaria a gendarmeriei provinciale transilvane e unu scadiamentu insemnatu de barbati, inaltulu ministeriu r. ung. de interne, cu emisulu seu dte 5 Februaru a. c. Nr. 128, a ordinaru, ca defectulu acest'a sa se acopere in prim'a linia prin soldatii emeriti, cari voru a se insinua voluntarie, si caror'a pre l'anga competin-

*) Ací s'aru fi pututu face intrebare si dlui protocolistu romanu, ca pentru ce si-au trasu mai bine scotela cu sine, caci coia castu timpu fisicu i sta la dispositiune, si nu au fostu silitu se primiesca si purtarea de grigia a protocolulu in limb'a magiara, iera deca au primitu acest'a asupra-si de buna voia, pentru ce au satisfacutu datorintiei sele numai in o parte, si tocmai protocolulu in limb'a aceea pentru care au fostu alesu anume, protocolulu diceu in limb'a sea materna romana l'au privitu de lucru secundariu si nu l'au facutu. Deca nu ne vomu respecta noi limb'a, cum vomu pute preinde se ni o respecteze altii? Cor.

tielle gendarmeriale sistemisate, si enumerate mai la vale, li se va acorda dela diu'a intrarei lor in servitiulu practicu de gendarmeria unu adausu de trei-dieci cruceri pe di.

Spre a fi primitu la gendarmeria se postescu urmatoriele insusiri:

1. A fi indigenu in tierile tinentorie de coron'a Ungariei, seu celu putientu a ave concessiunea spre asediare statatoria in acele.

2. A nu fi trecutú etatea de 40 ani.

3. A fi neinsoratu seu vedovu, fara prunci.

4. Un'a constitutiune trespesa sanetosa si robusta si un'a marime nu mai mica de 60 policari.

5. Conoscinti'a de cetire si scriere, si aloru doue din cele 3 limbi ale patriei (magiara, germana, romana).

6. O vietia nepatata, adeca doritoriulu de a fi primitu, se nu fi fostu nici odata pedepsitu nici in starea civila, nici cea militaria pentru vre-o fapta deonestatoria; in fine

7. Acelu, ce voiesce a fi primitu, trebuie sa se oblege in scrisu la unu servitiu de trei ani la gendarmeria.

Competintiele sistemisate, mentionate la inceputu, suntu pentru gendarmi in urmatoriulu modu statorite:

1. Simbria si adausulu de subsistentia, si anume: pentru magistru de vigilia pe di cu 83 xr., pentru conducatoriulu de postu de competintia mai inalta cu 71 xr., de competintia mai mica cu 66 xr., pentru gendarmu 62 xr.

2. Cea dintaiú impositiune de massa cu 60 fl. fara diferentia de charge. Acesta impositiune va servi spre castigarea tuturor sorteloru de monturu si servitiu necesarie spre prim'a adjustare, cu exceptiunea armeloru cari se voru acuire de catre tesaurulu statululu.

3. Pausiatale lunaru de massa cu 2 fl. 60 xr. spre completarea sorteloru de monturu si servitiu.

4. Rebonificarea speseloru transenali pentru fia-care 24 ore, cari se voru petrece in servitiulu afara de statiunea de postu. Rebonificarea de spese transenali se va defige anualminte, si constá pre anululu 1870 in 11 1/2 cruceri.

5. In tace pentru convoiare, de cara postali si de calatori; in fine

6. In taglie si premia pentru prinderea de desortori si criminalisti.

Ori care intra la gendarmeria va fi supusu unei probe, care pentru fostii suboficiri va dura 3 iera pentru gregari 6 luni.

Sub timpulu de proba voru capeta fostii suboficiri numai simbria sistemisata pentru gendarmi, pre l'anga adausulu de subsistentia, si dela diu'a aplicarei lor la servitiu gendarmeriale practicu, afara de acea, si adausulu de 30 cruceri pre di.

Din contra soldatii acei emeriti cari trecu la gendarmeria si sub decursulu servitiului loru militariu n'au ocupatu vre-o charge de suboficiru, primescu sub timpulu instruari si deprinderei lor spre servitiulu gendarmeriale, ce cu privire la calificatiunea intelectuala dureza dela 4 pana la 6 septemáni, numai lefa de 35 xr. pre di, si mai dela diu'a aplicarei lor la servitiu practice li se va da competinti'a completa a unui gendarmu dimpreuna cu adausulu de 30 xr. pre di.

Decurioniloru (Zugsführer), sergentiloru (Feldwebel) si chargeloru equiparante emerite, cari voru a trece la gendarmeria in casulu, candu dupa trecerea probei de trei luni indata voru pote fi aplicati ca suboficiri de gendarmeria, li se va conferi distinctiunea de charge ocupatata de densii la demisionarea lor din militia, si se voru inainta la casu de vacantia obvenitoria la competintiele unui comandante de postu seu maistru de vigilia de gendarmeria.

Soldatii emeriti aspiranti spre susceperu la gendarmeria au de a se insinua prelunga asternerea obligarei in scrisu la unu servitiu de trei ani, si a documenteloru de demisionare, de concediu, ori altoru testimonie, ce le voru ave in mana, la postulu de gendarmeria din apropiere, care va aduce insinarea acest'a pre l'anga sustinerea documenteloru primate la comanda de gendarmeria provinciale din Clasiu.

Pre acesta casle va incunoscentia pre aspiranti comanda de gendarmeria dupa castigarea testimonieloru despre moralitatea lor, despre primirea lor la proba ori despre respingerea lor.

Clusiu 17 Februaru 1870.

„G. Tr.“

Fundatiuni si fonde ardelene sub administratiunea ministeriului de interne.

In Octombrie anul trecut a adunatu secretariul ministeriului Ioh. Nep. Szarvasi la insarcinarea avuta din partea ministeriului reg. ung. de interne intr'o colectiune fondede publice si fundatiunile private ardelene de mai multe feluri, care stau sub suprainspectiunea ministeriului ungurescu de interne (A magyar kir. belügyministerium felügyelete alatt álló Magyar országi és Erdélyi közalapok és hasonjelligű magánalapítványok törzkönyve) avendu de basa ratiociniulu de incheierea anului 1868 tabelele de ratiociniu si de evidintia si alte date pastrate in archivu. Colectiunea acést'a a esitu si in tipariu in tipografi'a din Bud'a a universitatii reg. fara de a se afla de vendiare pana acum in librarii. Scopulu elaboratului acestuia, dupa cum se vede din prefatia a fostu, ca sa arate cum s'a formatu aceste fonde, spre ce scopu, precum si publicarea istoriei acelor'a aretarea capitalului fundatiunali, si specificarea starei capitalului dupa ratiociniulu facutu cu incheierea anului 1868. Colectiunea acést'a are mai departe ca punctu de manecare la regularea acestoru fonde ce are a se face, incatu adeca prin schimbarea jurstariloru in decursulu tempului s'a facutu abatere dela scopulu loru primitivu la unele, altele, neavendu vre-unu scopu fipsatu pana in dlu'a de astadi, iera la altele pentru micimea capitalului si pentru scopulu, ce mai multe 'lu au asemenea, s'a aretatu de consultu ba chiaru necesariu impreunarea a mai multe de asemenea scopu.

De ore-ce din anulu 1840 inca, de candu aparuse in foi'a nemtiésca „pentru minte, inima si cunoscintia de patria“ unu articulu nu s'a mai comunicatu nimic'a despre fondede publice si fundatiunile ardelene, si de ore-ce espunerea mai pre largu si mai detaiata a acelor'a de Alessiu Iakab in tomulu II a opului intitulatu „Egyetemes magyar Encyclopaedia“ edatu de „reuniunea santului Stefanu“ la Pest'a in an. 1860 (pag. 279—345) numai la cunoscintia la putieni va fi ajunsu, care si dealtmintrelea cuprinde datele numai pana la 1848: asiá nu va fi de prisosu a espune aci unu estrasu, care se marginesce pre langa fondede si fundatiunile ardelene cu lasarea afara a specificarei capitalorulu din amintit'a colectiune (brosiura).

Sub suprainspectiune a ministeriului reg. de interne stau 10 fonde si fundatiuni si anume: 1) fondulu de ajutorare, 2) fondulu dela vitele de taiatu, 3) fondulu din tempulu fometei 4) fondulu tasceloru de posaitu, 5) fondulu spitalului carolinicu din Clusiu, 6) fondulu pentru o casa a dietei ardelene, 7) fondulu cailoru venduti, 8) fundatiunea princului de coróna Rudolf, 9) fondulu pedepseloru politiane, si alu 10-lea fondulu institutului de smintiti din Sabiu.

1) Fondulu de ajutorare (subsidiu charitativu fondus) erá menitu pentru ajutorarea mai cu séma a celoru pagubiti prin focu si apa. In anulu 1793 s'a orenduitu prin nrulu gob. 7281, ca individi ce adunau mila se depuna intr'unu terminu anumitu atari some adunate mai alesu pentru cei arsi si pagubiti prin esundari la cass'a reg. iera acést'a la cass'a provinciale, de unde se ajunga apoi la loculu destinatu. Bani incursi in urmarea acei ordinatiuni s'a administratu pana la a. 1804 la cass'a provinciale cu contributiunea la olalta, pana candu in acestu anu se orendui prin ordinatiunea guberniale nr. 5710 administrarea separata a acelor'a sub numirea; fondulu de ajutorare (subsidiu charitatis fundus). Fondulu acést'a s'a formatu din capitalisarea contributiunei neimpartite si numai intr'atát'a se póte numi fondulu incatu nu s'a impartitu inca pana astadi. In tempulu de fatia sta sub administratiunea oficialatului vamalu de dare reg. ung. din Clusiu.

2) Fondulu dela vitele de taiatu n'are nici o destinatiune. Prin pré inaltulu rescriptu din 19 Martiu 1813 nr. 701 (n. gob. 2310, 1813) fu indatoratu guberniulu reg. de a aduna pentru continuarea resbelului reg. de atunci cu francesii dela tote clasele de locitori din Ardélu afara de subsidiile banale inca si 1000 darabe remonte, 320 cai de trasu, 3000 capete vite de taiatu, 35000 galete Presburg graú 64000 galete secara, si 64000 galete ovesu, tote cu contribuiuri voluntare. — Spre ajungerea mai cu inlesnire a acestui scopu se concese a se plati in bani cerealele si vitele de taiatu, incatu nu se poté dá in natura acelea compu-

lându-se dupa pretiulu loru si anume o vita de taiatu reprezentându 3—4 máji a se plati cu 40 fl. cu exceptiune de cai, cari nu se poté plati in bani. In anulu 1830 se emise o comisiune dela guberniu, care aduna aceste sume incurse dela cereale si vite si care comisiune inainta operatulu seu gubernului regescu. — Acést'a 'lu asterá apoi cancelariei aulice transilvane, dela care n'a urmatu nici o otarrire. — Intr'aceea se mai întórsera atátu din cassa de resbelu cá despagobire la cass'a provinciale unile sume sub titulu acést'a (fonde dela vite de taiatu), care la olalta cu pretiulu peiloru si a seului vendutu se pusera cu interese si din acestea crescu fondulu acést'a destulu de insemnatu, care pana astadi nu s'a destinatu inca spre vr'una scopu. Se administratia si acést'a la oficialatulu de dare din Clusiu.

(Va urmá.)

Siulumbergu, 14 Februaru.

Nu este nici unu reu asiá de mare, pre lumea acést'a, cá acel'a — cugetu eu, — care si-lu face omulu insusi cu capulu seu; cáci, candu se intempla, de-i provine omulu vre-unu reu din partea altoru ómeni, atunci se mai mangaie cu aceea, ca nu e elu de vina; iera candu-si face omulu reu elu insusi, atunci consciintia sea 'lu mustra numai pre elu, nu are unde se mai puna din greutatea, din sarcina vinei sele.

Astfelu ne-au umblatu si nóue romániloru din comun'a Siulumbergu, fatia cu sasii, la alegerea comitetului comunalu, care a fostu asiá:

In comun'a nóstra Siulumbergu suntu la 140—150 familii sasesci (cu vre-o 500 suflete) si 100 familii románe (si 50 familii tiegani cu 612 suflete). Dintre sasi au avutu dreptu la alegere vre-o 90 insi, si románi 35 insi. Se intielege de sine, ca noi románii amu tinentu in scóla o sfatuire, cum se urmámu, si dupa proportiunea popularitatii amu denomitu 4 individi, cari din partea romániloru, se intre in comitetulu comunalu, si la intielegerea acést'a amu si remasu. Inse perirea ta din tine israile! ca intre individi románi s'au aflatu doi, I. S. si I. P., — atátu de ambitiosi, se fia in comitetu, incatu pre langa tota intielegerea avuta, au umblatu pre la sasi, intielegendu-se cu acést'a, si prin machinatiuni, au stricatu ceea ce facuserámu noi mai inainte.

Sasii ce e dreptu — déca vá fi fostu adevératu — au disu, ca románii se voteze cu ei, románii s'au invoitu, inse sasii i-au insielatu. La acést'a inse suntu de vina I. si P., cari au stricatu contielegerea romániloru si totu ce a fostu solidariu intre ei.

Dlu Bürgermeister (primariulu) din Cinculumare inca n'a partinitu romániloru, ci, cá acést'a se nu póta ajunge in comitetulu comunalu, a statoritu: cá acelu individu, carele are se intre in comitetu, debuie se aiba 59 voturi; inse la a 2-a alegere a comitetului, románii protestându cu totulu, s'au alesu in comitetu cu voturi pre jumetate.

Románii au protestatu in contr'a faptei acéstei'a la oficialu scaunulu si la comitele natiunei sasesci, de unde protestulu li s'a rentorsu negativu; si dupa aceea protestându la ministeriulu ungurescu, pana astadi inca n'a sositu nici unu resultatu.

Pre langa tote acestea románulu ambitiosu I. P. lucrându in contielegere cu sasii alesi in comitetu, póte cá se dica acést'a la vreme ca au impacatu pre románi l'au denumitu in comitetu, si acum au sasii in comitetulu loru si unu románu.

I. P. cá románu, trebuia se stea langa románi nedeslipitu — de ore-ce suntemu in protestu si, ce s'aru fi intemplatu cu protestulu, aceea aru fi fostu si cu densulu. Dara asiá facu ai nostrii, unulu trage inainte, altulu inapoi, si asiá nu se potu miscá, ci stau totu in loculu acel'a, unde au mai fostu.

Déca románii nostri nu se imparechiau, ci tieneau un'a, poteau reesi. —

Dlu preotu si invetiatorii, destulu au staroitu cu fap'ta si cu cuventulu, inse rimatoriulu dedatu la tróca, de l'ai totu bate, anevioia 'lu poti departá, asiá si omulu meu I. P. déca-si cunoscea chiamarea sea de románu, n'aru fi facutu acést'a.

Varietáti.

* Unu momentu fórte de mare interesu ne oferesce opulu „Geschichte

der Wiener Universität de I. Aschbach.“ La pagin'a 22 vorbesce despre impartirea universitatii in patru natiuni, dupa mustra universitatii din Parisu. Aceste patru natiuni suntu: cea austriaca, cea boema, cea saxona si cea unguresca. Despre ésta din urma se dice in opu: „... endlich die vierte Nation, die ungarische, nicht nur über das Königreich Ungarn mit seinen Nebenländern, sondern auch über Siebenbürgen und andere von Rumänen bewohnte Gegenden. Das Statut wurde am 6 Juni 1366 gegeben.“ Nu (se estinde) numai asupra regatului Ungariei si tieriloru sótie, ci si asupra Transilvaniei si altoru tienuturi locuite de románi. Statutul s'a datu in 6 Iuniu 1366.

Atragemu atentiunea istoriciloru nostri asupra acestui momentu, si aru face unu servitiu natiunei junii nostri dela universitatea din Vien'a, déca aru cautá originalulu statutulu in archivulu universitatii, carele se afla dealtmintrelea si in colectiunea lui Kink tiparitu, care colectiune noi inse nu o posedemu.

* Príncipele imperialu din Francia implinesce in 16 Martiu a. c. alu patrusprediecelea anu alu vietiei sele si dupa legile domestice ale imperiului francesu in etatea acést'a e majorénu. In Parisu suntu respandite mai multe versiuni despre schimbárele ce are se le aduca dlu'a acést'a. Creda unii, ca príncepele indatu dupa ajungerea la majorenitate va capetá unu postu inaltu in statu, unii credu ca va pasi ca Napoleonu IV in fruntea regimului cu ministeriulu Ollivier, si ca Napoleonu III va abdico. Siguru este numai atát'a, ca príncepele la pascile din 1870 serbéza cea dintáiu comunicatura cu sántele taine. Ceremonia acést'a se va seversi in capela Tuilerieloru de cátra archiepiscopulu de Parisu monseigneur Darboz. Acést'a a si cerutu concediu dela conciliu pentru serbatorile pasciloru pre candu va si veni la Parisu.

* In comunitatea Brasiovlui s'a introdusu protocolu si in limba romána.

* Dupa sciri private in piati'a Brasiovlui a mai cadutu vre-o dóue-trei firme. Precátu scimur románi nu se afla intre faliti.

* In Vien'a si in Pest'a inca totu duréza asiá numitele stricke, denegarea lucrului din partea culegatoriloru de litere.

* (Monete batute in monetari'a din Alb'a-Juli'a in anulu 1869.)

a) 270.425 ducati (galbini) a 4 fl. 80 xr.; in pretiu de 1,298.040 fl.

b) 362.175 florini de argintu in pretiu de 362.175 fl.

c) 2,298.599 moneta merunta de arg. a 20 xr.; in pretiu de 459.719 fl. 80 xr.

d) 2,747.272 moneta merunta de arg. a 10 xr.; in pretiu de 274.727 fl. 20 xr.

Sum'a, bucáti 5,678.471 in pretiu de 2,394.622 fl.

La monetari'a din Alb'a-Juli'a se voru bate cátu mai curendu si monete de auru in pretiu de 10 si 20 franci.

Dela Ianuariu a. c. aurulu si argintulu schimbatu la monetaria nu se mai platesce numai cu auru si cu argintu, ci dupa dorinti'a respectiviloru si cu bancnote, socotindu-se totu de un'a si agiulu dupa cursulu dilei.

* „Llojdule ungurescu“ spune ca regimulu romanescu a datu lui Strousberg concessiunea la cladirea portului Carolu in marea négra si la cladirea unui drumu de feru dela portu pana la Galati; mai departe concessiunea pentru cladirea unui drumu de feru dela Adjudo preste Ocn'a (ambe in Moldov'a) pana la confiniile transilvane, unde are sa se impreune cu drumulu ungurescu-transilvanu.

* Parlamentulu federatiunei germane de nordu a conclusu delaturarea pedepsei de mórte. Bismarck a vorbitu contra. Se dice ca regele vede in conclusulu acést'a o tiermurire a drepturiloru sele majestatiche (dreptulu de agratiare?).

Burs'a de Vien'a.

Din 21 Febr. (5 Mart.) 1870.

Metalicele 5%	61 75	Act. de creditu	284
Imprumut. nat. 5%	71 60	Argintulu	121 35
Actiile de banca	730	Galbinulu	5 89